

L'arquitectura de tàpia, valor a conservar - Mediterráneo - 05/07/2015

L'arquitectura de tàpia, valor a conservar

És probablement en l'arquitectura vernacle on les expressions del fet popular es manifesten amb major claredat i perdurabilitat, on es plasmen les peculiaritats del medi físic, dels condicionants antropològics i històrics i de l'ambient amb les seues circumstàncies. Així, a la pròpia geografia valenciana, salta a la vista l'enorme varietat de tipologies constructives emanades de les singularitats de cada comarca. Tenim, per exemple, les arquitectures de pedra seca de l'Alt Maestrat, on la pedra ordena i conforma el paisatge rural.

Una altra de les arquitectures destacables és la realitzada amb la tècnica de la tàpia, la consistent a piconar terra dintre d'un motle anomenat tapial, probablement la gran desconeguda i la menys valorada en aquests temps en què es valora desmesuradament la pedra en les construccions populars. De les construccions de tàpia cal ressaltar, entre altres valors, el seu envejable comportament hidratèrmic, tan apreciat en l'actual construcció sosteni-

ble. Avui en dia es manifesta amb major presència a les comarques de la Serrania i al Racó d'Ademús, però sobretot a la comarca dels Ports, on fins fa unes poques dècades encara es construïa en aquesta mil·lenària tècnica.

L'arquitectura popular, per estar subordinada a uns materials i a unes tècniques quasi immutables durant segles, té un caràcter únic. En aquestes edificacions, el constructor anònim ha produït, sense sovint proposar-s'ho, conjunts en què cada edifici resulta integrat en la seua totalitat. En canvi és una arquitectura molt vulnerable a les intervencions de millora o rehabilitació i, si en alguna part de les edificacions açò es visualitza millor, és en els revestiments dels murs. Quan es produeix la substitució completa d'aquests, l'impacte és tan marcat que arriba a produir la transformació de l'edifici, substitució, d'altra banda, innecessària en moltes ocasions. La indiferència pels revestiments històrics, o simplement el desconeixement, condueixen a actuacions amb resultats aliens al context artesanal de la construcció de tàpia. A més, amb freqüència, per a aquests menesters s'utilitza el ciment, malgrat ser incompatible amb els materials emprats en la cons-

trucció tradicional, i molt especialment amb la terra.

La capacitat dels paletes i dels tècnics en la tècnica de la tàpia i en la seua restauració és imprescindible per preservar el nostre patrimoni, respectant les seues característiques i personalitat, així com el fet d'aprofundir en el coneixement de les construccions populars de terra, pas imprescindible per a la seua valoració i preservació.

Amb aquests objectius, des de la Universitat Jaume I, i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Forcall i les empreses Cyrespa Arquitectònica SL i Ecoclay, s'ha organitzat un curs de construcció amb tàpia per als dies 21, 22 i 23 de juliol, que tindrà lloc a Forcall, sense cap dubte el marc geogràfic idoni.

El curs es dirigeix no solament als professionals i estudiants de l'arquitectura i la construcció, sinó també a totes aquelles persones interessades per la cultura tradicional i motivades per la preservació del nostre patrimoni i la construcció sostenible. ≡

***Professor associat del Departament d'Enginyeria Mecànica i Construcció en el Grau d'Arquitectura Tècnica i director del curs**